

СИБЕ МИЛИЧИЋ

МОЈЕ СЕЛО БРУСЈЕ

БЕОГРАД

Драго и другоме
Др. Вукосаву Јвашићу
на славе

7 - хи - 36

Сибе Миличић

СИБЕ МИЛИЧИЋ

МОЈЕ СЕЛО БРУСЈЕ

БЕОГРАД

ИЗ КЊИГА
ВОЈИСЛАВА М.
ЈОВАНОВИЋА

3348

ДАЛМАЦИЈИ

Све што овде постоји, све што ми око види
Преображава снага љубави и мог духа,
Машта све срећом топи: светом водом из хриди,
И покрива лепотом надземаљскога руха.

Зато, сав блажен, лежећ на родне земље длану,
Гледам бескрајност неба кроз маслинову круну,
Док ум мој, сав у светлу, држи у своме кљуну
Знак мира целом свету, њену зелену грану.

Тако живим у свету који ми љубав скова,
Дишем ваздух блаженства који ми машта створи,
И чујућ где Самоћа божјим гласом говори
Пишем повест свог села у ова смерна слова.

МОЈЕ СЕЛО

Високо изнад хварских столећних утврђења
Диже се моје село: камено на камену.
Пре Хвара види сунце у часу пробуђења,
Пре Хвара заспи слатко са совом на рамену.

Од стопедесет кућа данас их пола пустих.
Прозори мрачно зјапе: братом вађене очи.
Вртови, виногради немају сада густих,
Једино исте звезде имају наше ноћи.

Беше нас око тисућ пре Великога рата,
Проредише нас гробља и земље преко мора:
Тако горе ил плове борови наших гора.
Затворише се навек многа чамова врата.

Испред свачије куће шушти зелена лоза.
 Језик је чудан, дрван, још Марка Марулића.
 Све јечи блејом овце, мекетом лудих коза,
 Каткад се јави и глас побожних магарића.

Средином села води кривудава пут до Хвара.
 Јадранско, плаво море веже нас с целим светом:
 Огромна, бесконачна застава наша стара.
 Наше се небо такми са сваким плавим цветом.

Стога и нико овде нема сталнога места,
 Тражи границе свему што види жудно око.
 Зато и јесу наша одилажења честа
 Преко бескрајног мора, или у небо високо.

ЉУБАВ ЗЕМЉЕ

Ко тело драге жене милујем своју земљу,
Очима својим беле облаке изнад главе,
Трепетним ухом пратим шапат даљине плаве,
У зипци срца: дете, љуљам смирења жељу.

А док међ брсним лишћем смеје се јато вила
И љуља се све срећно сред сваке шумне круне,
Око мене лептири: анђели шарних крила,
Цвеће: птићи, што гладни распињу своје кљуне.

На мојем длану душа гранчице рузмарина,
У ноздрви свежина тела камених гора,
У ушима разговор расположених бора,
У оку горка тајна даљина и дубина.

У безбројним очима: сваком мирисном цвету,
 Ра̀на свежина блиста, недирнута и чиста.
 О неком неизвесном, судбоносном покрету
 Иде потмули шапат од корена до листа:

Усамљен кос појући сакрива се у жбуну,
 Пчелиње крило зуји: чврсто запета жица,
 Гавран не носи више хлеба у својем кљуну
 За тела светих душа, покајаних грешница.

Ал мене хране: простор, гласови са свих страна,
 И та је храна слађа од библијскога хлеба.
 Са гладним срцем једем хлеб плаветнога неба,
 Жедним очима срцем кишу зелених грана.

Тако у моје тело увире река бивства
 И ствара ми сред срца језеро од блаженства.
 Тако најпосле и ја доспех до савршенства,
 Чија је болна мудрост: смрт сваког љубопитства.

НА РАСКРСНИЦИ

Овде нема ничега без тајнога значења,
Свака ствар враћа древна, неумрла божанства,
Свака реч је чудесна, пуна светог тајанства,
Свака мисао: светлост тајанствених зрачења.

Овде шета Аполон од јутра до вечера
И оплођује снагом винородне стрмине,
Овде сваког тренутка, из пене и дубине,
Рађа се белотела, разблуђена Венера.

Жалом пролази шапат зачуђеног камења,
Или страхотна рика заљубљенога бога.
Са далекога, немог, пламеног неба свода
Пада безброј звезданих, запаљених знамења.

Дубином мора лете стреле сребреног трага,
 Површином се плаве стопе невидног ветра.
 Овуд шеће Самоћа, нежна богиња, блага,
 Нераздељива, верна, мојега срца сестра.

Овде се, као цвеће, срце у мирис ствара,
 Жеља у дивну звезду, осећај у топлину,
 Болови у тишину, а лажи у истину.
 Овде хладноћа душе у занос се претвара.

Овде је живот силно, незадржно стремљење
 Ка сржи која живи у свеопштој дубини,
 Овде он, у сазнања немућеној тишини,
 Налази своје пуно, узвишено значење.

КРИК МОГ БИЋА

Зовем крвљу у себи, очима што све прате,
Љубављу што из срца: плам огњишта, се диже,
Зовем свим што осећам, све докле срце сиже:
Све своје пријатеље, све знате и незнате.

Глас мога бића јечи низ камените стране,
Стиже у све дубине, достиже све облаке,
Продире у све ствари, у све кржаве ране,
Прати својим знамењем све, свачије кораке.

На овај топли зов мој, крик крви мојих вена,
И пријатељски покрет мојих трепетних руку,
Одговара ми земља, жарким сунцем спржена,
И неуморно море наших сигурних луку.

Одговара ми круна бора: пловног нам дрва,
 Плод у зачетку цвета, суза у сржи зене,
 Румен прелив осмејка цикламе расцветене,
 Непознатог детета реч изречена, прва.

Одговара ми облак, пуста дубина неба,
 Голи врх наших брда, жар нашег кућног плама,
 Цвет ретког плодног дрва, мирис новог хлеба,
 Тајна што вечно живи скрита у свима нама.

Јер ја, и вал, и цветак, и мирис рузмарина,
 И бор, винова лоза, и грозд, и облак кише,
 Крв, сок дрвета, жиле, лист: плуће које дише.
 И најситнија травка, зимзелена маслина,

Сви смо пут тајне сржи овог делића Земље,
 Све нас отхрани њено млеко свеоживљења,
 Све поста моћном снагом њене стварања жеље,
 Неминовног зачетка, клијања и растења.

И цело моје тело: жиле, крв, месо, кости,
 И моја душа, и дух, посташе њеном снагом,
 Осећај мој, и ум мој, из њене су милости,
 Из ње светло живота и непогрешни нагон.

Па, док замишљам, занет тајном овог јединства,
 Лозу што се саплела околу наших врата,
 Хлеб мешен руком мајке, крв топлу свога брата,
 Видим сву Тајну света, постања свог и бивства.

ПЕСНИК

Ја говорим за цвеће, за борове, за стење,
За родне винограде, маслине и облаке,
За морем изглодано тисућлећње камење,
За успеле свршетке, за залудне кораке.

Ја говорим за крвцу што топла телом точи.
За сок што лишћу даје, из груде, свежу храну.
Ја говорим за мирис, маховину на плочи,
За дрво, плодове му, чак и за суху грану.

Говорим за вал мора, за тренутну му пену,
За корен који дуби под собом тврди камен,
За алгу на дну мора, за рибу: сестру њену,
За катарку до неба, за једро: плова знамен.

Говорим за небеса, за просторе, за птице,
За ветар, звезде, за слој животворног ваздуха,
За почетак живота: танке, тек видне клице,
За ђудљивост воћака, за крив царскога руха.

Говорим за дах плућа, за живи трепет срца,
За продорни вид ока, за уха слух чудесни,
За духа лет, осећај, за мудри склоп телесни,
За змајеве што држе нитима срећна деца.

Јер вид мој, слух и мирис, речи чаробном снагом,
Уклетим знаком слова дарују вечност свему,
Чиме ја: мера свега, свешћу озарен нагон,
Пружам срж свога села у језику својему.

ПРЕД МОЈИМ СЕЛОМ

У телу свом, у души, свуд носим твоју снагу:
Простор натопљен дахом смиља и рузмарина.
Твоје ми сунце бије у свима дамарима,
Твој смисо, у мом срцу: анђо на рајском прагу.

Не желећ бити виши од твоје ситне травке,
Нит икад радоснији од твоје ретке птице,
Молим те, не одвраћај од мене своје лице,
Не скидај знак благости са срећне ти катарке.

Не заустави никад зуј твојих добрих пчела,
Нити рад неуморни твојега смерног мрава,
Не дај да се измени твог мора боја плава,
Да се твојих облака укаља чистост бела.

Нек никад не утихне шум твојих дивних бора,
 Ни неуморни говор твојих заносних жала,
 Ласкавост твога ветра, пенушавост твог вала,
 Веселе винограда и понос твојих гора.

Не дозволи да земља одбаци љубав мора,
 Да не расипљу гране свуд танке сенке-чипке.
 Дај да се увек дижу из водених понора
 Чуда медуза, алга, нимфа, и рибе витке.

Не затвори преда мном никада своја врата,
 Не остави гукања голуба стрехом крова,
 Ни лет родних ми крила птица и лептирова.
 Не мути ми у свему схватање: драгог брата.

Најпосле, луталица, једно те само молим,
 Поштујућ те ко творца, волећ ко родитеља,
 Ни зашта не дај да те ја престанем да волим,
 Буди ми увек основ и циљ пламених жеља.

И дај да у твојем праху запретам душу своју:
 Искру трепетну, жарку за вечите пламене,
 Да у твојем уснема крилу, у срећном покоју,
 Основ за нова чуда, нове земље знамене.

У МОЈЕМ СЕЛУ

Около мене село свим гласовима бруји
И клицама незгасним неумрлог детињства.
Све кличе тајним гласом недосежнога бивства.
Цветови расцветани: распевани славуји.

У њем, у свем што јесте, бусија ми се спрема,
И одасвуд на мене безбројно стрела стреља.
Срце ми жива рана, ал машта, стара преља,
Тче завој од лепоте и љубавног мелема.

Међутим из дрвећа, из земље, из зидина,
Избија, па ме стеже, незадржива снага,
Док, као нимфа Дафне: ловорика блага,
Не постах наред села сребролиста маслина.

Један пребели голуб ка мени, гучућ, слеће
И кида грану мира с поплављеног ми срца,
Па у стрелитом лету, радостан, смело креће,
У живо коло пада где играју се деца.

А ја пожудно пијем животни сок из земље,
Срцем божанску росу из небеских висина.
Сад сам део свог краја без покретљиве жеље,
Сад знадем како мајка прелива се у сина.

Небом селице птице, бивше друге, се носе,
Моје им жиле, лишће, заносни прелет слуша,
У крошњи, златним чешљем чешљајућ своје косе,
Срећна, вилински поје смирена моја душа.

МОЈЕ ДЕТИЊСТВО

Идем кроз своје село чудним срца трепетом
У крви носећ вечна, неизбрисна сећања
И неизречну радост када бејах дететом:
Несташлуке и лажи, играња и трчања.

Идем, али из сваке тесне, криве улице
Јурећ срећу ме плави, разиграни дечаци,
А сви ми изгледају најблискији рођаци.
Шта више, сви имају моје сопствено лице.

Сваком од њих на срцу велика, светла рана,
Кроз коју око види неизмерне дубине.
Зову се, дозивају, у трку, са свих страна.
Сви имају, о, чудо, моје сопствено име.

Сваки им покрет носи мојега хтења клице,
 Тело им има крхост негдашњег мога стаса,
 Њихови клици стреме: шеве, радосне птице,
 Али су обојени бојом мојега гласа.

Душа им светли трептај мога одушевљења,
 Ум: слуга свеђ покорна нестварне моје маште,
 Уобразиља: жеља стварности луде, таште,
 Радост им чудна жеља свеопштег братимљења.

Такви, понети снагом немућене радости,
 Јуре, хрле спрам мене да ме што пре достигну.
 На врху њиног срца светлу заставу дигну
 Чар неописне среће пустошашне младости.

А кад к мени стигоше, у чуду свога бивства
 Несташе ми у крви, у сваком делу мене,
 Да ја, поновно дете, код растворене зене
 Проживљујем сву радост и блаженство детињства.

НЕБО НАД МОЈИМ СЕЛОМ

Плаветни, светли шатор покрива моје село,
Држе га наша брда, дрвета и кровови.
Плавије, тање свиле још се није испрело.
Под њим: велике птице, чуче наши домови.

Под њим нам море свѐто, светије од Јордана,
Под њим су наша брда светлија од Синаја,
Сваки маслињак: нови, страсни врт Гетсемана,
А наши виногради: чар Обећаног краја.

Под њим нам пут до Хвара: пут до краја свег света,
Сунца круг: ново чудо од једног хлеба Христа,
Смоква: Евино рухо, широког, рајског листа.
Под њим, на стабљикама, безброј мириса цвета.

Под њим крстари соко и секу голубови,
Причају игле бора, вара нас облак кише;
Под њим, сви окићени, плове наши бродови,
Чакавска реч, преслатка, са алгама мирише.

Под њим нам живот траје хиљаду спорих лета,
Време нема значење скупог терета, злата,
Минут нам траје више од мере дугог сата.
Под њим занета душа, мирно, безбрижно шета.

Под њим дух није везан за несталности меса:
Диже се у висине полетом галебова.
Стога ја, без препреке, са крошњи ил с кровова,
Прелазим стопут дневно са земље на небеса.

У НАШОЈ КУЋИ

Дигућ се одасвуда, из свих потсвесних кута,
Из мене лете сене нечујним крилом сова;
Нека трепетна, светла свеоткровења слова,
Креснице чији безброј лети по селу лута.

Осећам их: делове свога сопственог тела,
Капи сродничке крви рођењем уливене.
Тање од ваздушнога, свеобухватног вела
Прате ми сваки покрет ма куд ми нога крене.

Седам, а оне са мном околу пуног стола.
Хране се пресним хлебом мога уображења,
Гладне хлеба живота после смртнога бола,
Радосне због ненадног, трепетног оживљења.

Пијем дар винограда и сунца: крвцу вина,
 И оне пију са мном крв-вино мога срца,
 Па, опивши се, кликћу: луда, несташна деца,
 Зову безбројне друге из сопствених дубина.

Пуна их сада кућа, од земље до слемена:
 Кошница зујних пчела, ил простог мравињака.
 Сад личим на невештог, неуког чаробњака
 Што се духова својих не присећа имена.

Мирим их, оне кликћу све гласније и јаче,
 Вију се око мене све мојом крвљу пјане,
 Прозаже кроз подове, кроз зиде се провлаче
 Па се кренуше селом животом очаране.

Сада је цело село препуно мојих сена,
 Сваки ми његов кутак узвраћа сва збивања,
 Свака ствар у њем безброј најдражих успомена.
 Чак ми је и бол узрок највећег уживања.

Тако, нападан од њих, без оклопа и лука,
 Осећам по свем бићу безброј крвавих рана:
 Лађа коју од вала не штити родна лука,
 Свирепа, болна слика новог Себастјана.

Стог, пун стрела: маслина зелених изданака,
 Цветам крвавим цвећем пламеног усхићења,
 И у високом дому незнатих ми предака
 Са болом и самоћом долазим до спасења.

МОЈОЈ МАЈЦИ

Мајко, извесно знадем, ти си имала крила,
Јер откле онда мени чар вечитог летења?
Да ниси била добра, заносна, мила вила,
Плодности пуна, жртва нашега остварења?

Да ниси била тајна наших шумних борова,
Или чудесна јека камених наших долина?
Сирена наших плавих, глагољивих валова?
Плава, пречиста душа мирисног рузмарина?

Или питома сладост наших сочних плодова?
Бескрајна радост нашег најразнобојног цвећа?
Божанска младост необузданог нам пролећа?
Светло гостопријимство крвавих нам кровова?

Да л' те (то беше начин наших древних јунака)
 Мој несмиљени отац, себи на страсну жељу,
 Оштром стрелом снимио с белих, вишњих облака?
 Сећам се, кад си ишла ниси ни дирала земљу.

Да ниси била плавет наших девет небеса,
 Певање птице што мами до топлога гнезда,
 Пламена црта коју падом повуче звезда?
 И поста мајком, чудом највећим свих чудеса.

Мртва за мене да л' си поново у свом свету,
 И шта си сада? Јер овде, лутајућ свуда,
 Осећам највећу срећу, ближи сам звезди, цвету,
 Ко да је твојим срцем постала ова грудa.

Увек те, свуд осећам а, мајко, не знам где си.
 Осећам те у крви, у крету, мисли, гласу,
 Овде живиш у свему, од земље до небеси,
 Ту си присутна увек, у сваком моме часу.

Где си? Дај ми о себи, свемоћна мајко, знамен,
 И реци шта си, и шта би ти сад могла бити?
 Да л' грана рузмарина? Облак? Лозе прут вити?
 Дах с мора? Птица? Вал? Или моје љубави
 пламен?

НАШИ ПРЕЦИ

Докле около мене гласи живота стреме
Пред духом ми велико, древно време пролази:
Силан народ, безбројан, са истока долази,
Воде га чудна једра и утробе триреме.

Богове собом носе и прахове отаца,
Дионизијску радост и пијанство Химена,
Сладост химетског меда, дар киклопских оваца,
Кипове из Танагре: свитљива тела жена.

К најлепшем крају света, где ће да зајек стану,
Води их бог Анолон уз клицање Тритона.
Уснесе нашу земљу у неискazном сану
Занесеног и лепог, младог Ендимнона.

Напустили су Самос за чар шумних нам гора,
И Милет, варош ума и прве мисли света;
Заклињањима, тајном, с њима је Питагора,
Песмама дивна Сафо, у љубави проклета.

Стигавши, име даше острвима: Мелиса,
Коркира, Фарос, Брах; Дајући им божанства,
Одједаред посташе сред плавога пространства:
Епидавр, и Трагуриј, и плавичаста Иса.

Живот хеленског света пренеше к нашем крају,
Знање феничког плова и плодност винограда,
Тако, сјединивши нас свом славном завичају,
Освојила нас вечна Богомајка: Хелада.

Отад, без станка, живи сред шумних нам борова;
Пан са веселом дружбом свих нимфа и сатира,
Дионизије, пијан од лозиних плодова,
С Дриадам, с Ореадам плеше и лудо свира.

Зевс из облака виче за белоруком Хером,
Атена шета земљом замишљена и јасна,
Посејдон витла трозуб, а Афродита красна
Плива уз све обале позлаћена вечером.

Уран и Геја даље рађају царство вода,
Кроз шуме борџа лови свирепи Артемида,
Аполон нам се смеши са наднесеног свода,
Окружује нас Нереј јаче од сваког зида.

Тако живи све што нам даше далеки преци,
Лепота наше земље данас, ко онда, иста,
Бози древне Хеладе наши су прави свеци,
Овде је ван оквира лик патничкога Христа.

МИЛИЧИЋИ

Дођосте, давно беше, из плаховите Босне,
На ово плаво море и обале камене,
Донесте Светог Ђурђа своје земље поносне
И пожуду источну за блудним телом жене.

Донесте, тврдоглави, жар самоуверења,
С њим лични понос, занос. У снази срца жарка;
Чежњу одмора, среће, целокупног смирења,
У гуслама: Милоша и Краљевића Марка.

Ал ступив на острво кадуље, рузмарина,
Шта бесте, о незнани моји далеки преци?
Ускоци? Кукавице? Смирени пољоделци?
Најдуци са теретом небројених злочина?

Бесте ли сиромаси? Богате избеглице?
Избегле због зулума, због Христа, а не хлеба?
Овде нађосте сунца, лепоту мора, неба,
И очувасте понос и стид кћери-девице.

Ал ја вас увек видим извезених долама,
Пуне светлог оружја окованог сребром.
Док вам се оштар поглед кроз кристал мора слама
Расцвало вам се срце под левим, чврстим ребром

Од тога вам се ведри натмурена обрва,
А свирепост душевна у самност претвара.
У ненадмашном миру питомог нам острва
Свест зла и жудња крви у савест вам се ствара.

Место бојазни, страха, дивљег неповерења,
Лепота, чарност земље, недогледност
пространства.

Дају вам љубав, нежност и блаженство смирења,
А веру у човека сва природна Тајанства.

Сад потомци вам снију времена која беше,
Унукe поју прошлост уз разбој и повесма.
Од све ваше дивљине једино не умреше:
Жудња за телом жене и Качићева песма.

ДЕЦА У МОМ СЕЛУ

Бију: млазеви живи, из земље, блата, јада,
Па јуре, ко да желе да стигну на крај света.
Сваки шарени лептир од њиног беса страда,
Несмиљном ногом газе преко најлепшег цвета.

Једин им језик: клици. Занос: чист поток злата.
Весела су ко јагњад, ко луда козлад штетна.
Носе се: роји пчела, птичија хучна јата,
Камењем боси газе, ко врх ћилима цветна.

Испред њих беже птице, чак брзокрила ластва.
Прозорска стакла знаду за гађања им тачна.
Бију камене битке, а из нагона мрачна,
Од тог им главе пуне и убоја и краста.

Змијски се пењу к врху где љубају се гнезда,
 Дубином мора роне кракати попут рака,
 Међ њиховим прстима мру нежне сестре звезда
 Што светле плотовима за топлот летињег мрака.

Цео свет: њина жеља, живот: процвала поља,
 Не знаду забрањено, све је чар љубопитства,
 Себичност: њихов основ, свирепост: њина воља,
 Немају свест границе од бивства до небивства.

А подноћ, кад уморни падну у крило мајке:
 Пустопашни јагањци сред руна топлот бока,
 Свест им о добру и злу б'уде мајчине бајке
 И у трепету душе запамте име Бога.

ДЕВОЈКЕ У МОМ СЕЛУ

Иду, хеленским ходом мрамора Акрополе,
Стасите карјатиде са теретом на глави,
Смерне док су још мирне, још смерније кад воле
Јер вољом гасе жудњу што их у грлу дави.

Ипак пламеном снагом из њих нагон избија,
Па док се залуд муче у зимској ноћи, дугој,
Њиховим блудним телом клизе хиљаде змија,
О том, ујутру, шептом, причају једна другој.

Тако, мучну чистоћу носећ на знојном челу,
Свирепу борбу воде у своме непокоју,
Да скрију неиздржно у свом срцу и телу
Неуморне, сагнуте, на послу гласно поју.

И чекају, ко земља за плодносно сађење
Прострта у бескрају широких им кукова,
Створене за рађање, навикле на рађење:
Животиње, и мајке потребних им синова.

Јер све је: очувати. Једини смисл: потомство.
Са земљом се још живи иза ивице гроба.
Разигран син под срцем божанско задовољство,
Проклетства нема већег до јалова утроба.

Стога смерно чекају тренутак веље жртве,
Свесне да тако бива од исконског постања.
Не знају друге среће, ни другог уживања
Док им смрт самилосно не сведе очи мртве.

НАШИ СЕЉАЦИ

Смерни, копају земљу и кроз прут савитљиви
Буку јој крв и цеде из грозња, у јесени,
Лукави, с танком мрежом, паучки довитљиви,
Отимљу мору рибу, или корањ црвени.

Смели, победним знаком неодољног једрења,
Крећу бескрајним морем у непознате стране,
Ради њих пробду срца многе ноћи бесане
Док бледе руке пале свећице Очишћења.

А сви су зли и добри, наивни и лукави,
Крадљивци, ругалице, широки, завидљиви,
Свирепи ко Библија, ко сламка запаљиви,
Ил тихи, тиха киша од које грозње плави.

Сви су и свађалице, разумни и милосни,
 Правдаши, распикуће, и шкрти до злочина,
 Радосни: срећне птице, ко маслине жалосни.
 Плахи, прелазе лако од замисли до чина.

Спавају ко камење, а раде као мрави.
 Трепере од незнаног што у свему се крије.
 Све је за њих чудесно и ништа чудно није.
 Хтели би све за тело, ал душа мре у страви.

Верују у све. У њима истинске вере нема.
 Бог је помешан с тајном заклињања и чара.
 У невољи се моле, срећа им све обара.
 Кад је време, гасе се: свећица догорена.

Међ цветом, бором, птицом, облаком и међ њима
 Разлике нема, они живе и гину исто.
 Последњи израз за све у њиховим очима:
 Све беше добро, право, ко наше вино, чисто.

ТЕЖАЦИ

Копајућ е рана јутра, сунцем, ветром бијени.
Исправљају се ретко, тек да опруже крста,
Затим копају даље, на двоје савијени.
У тврдој, кртој земљи река им зноја неста.

Гледају без роптања: на сунце што их пали,
На сушу што их мори, на ветар што их бије.
Божју вољу свуд виде: у сунцу које сије,
У зноју што им тече, у ветру кад навали.

Јер њин је бог у земљи, у пруту који пупи,
У неумитној претњи из облачних висина,
У мразу, у врућини, у муњи, киши, крупи,
У плодима маслина, у мору, снази вина.

Добар, он им се јавља у гласу сочног плода,
 Пасе меканом травом малобројна им стада;
 Зао, плаши их градом, застојем плодних вода,
 Кажњава болним страхом немаштине и глада.

Тако њин живот виси између неба — земље:
 О капи плахе воде, о ветру у невреме,
 О изненадној слани, злом леду, док с устреме
 На усеве, на лозје, кад Бог је љут ил дремље.

И не могу без њега ни танки прут да саде,
 Ни семе да засеју, ни горки зној да лију,
 Једу га у свом страху, у своје зноју пију,
 Дају му своје душе за своје винограде.

ВИНОВА ДОЗА

Около мене шапат меких, радосних речи.
Од њих на мојем срцу нова рана велика.
Слушам заносне звуке познатог ми језика,
Изгледа ми: молитва док цело село клечи.

То кроза винограде лагани сморац пири,
Открива грозде — дојке који по прућу висе.
По грожђу, где-где, зрно већ зрело румени се.
Лишће немоћно бије: привезани лептири.

Ту чокот, с тисућ жила, скупља кроз танко пруће
У пуном, тврдом зрну сву наше земље сладост,
Која, смешана сунцем, једанпут покренуће
Снуждена људска срца на неслућену радост.

Свуд ће се родит срећа из пуног нашег зрна,
Пламено, светло сунце постаће слатко, течно,
Жарка срж наше земље, чудно и неизречно,
Шикнуће: вина река, пенушава и црна.

У њој ће све безбројне туге да се утопе,
С њом смели дух човека достиће царство снова
И са тих узвишених, недостижних врхова
Гледаће са презиром на своје земне стопе.

Над целим ће се бивством безбрижност да развија
И срце неће мрети у животноме страху,
Чак и пролазно тело крила ће да добија
И лебдет изнад свега у победном замаху.

ПОД МАСЛИНОМ

Као светој Хеладџ засади те и нама:
Мудрост, занос, доброта видовите Атене.
Од тад зеленим рухом облачиш наше стене,
Уз бор захвално шапћеш по нашим падинама.

Твоје су древне сестре гледале Акропољу,
Бози се одмарали у њиној свежој сени,
Виделе су под собом Афродиту сву голу
У трену кад се дивна отела морској пени.

Златом њиховог уља сјале су плаве косе
Титана и атлета, богиња и богова,
Зато безбројно светих, уљоносних плодова,
Безбројно црних звезда и твоје гране носе.

Данас ти смерно пратиш живот нашег човека
Спремаш му крту храну, биваш његовом жртвом.
У кандилу му гориш над његовом душом мртвом:
Симбол вечног живота који он залуд чека.

Али док луди ветар шумне ти гране љуља
Ти у песми помињеш славу великих дана
Кад је жару и светлу служила ваша грана,
Гипкости витих тела благодост вашег уља.

Кад су у вашем лишћу спале дивне Дрнаде,
Ерос дирао крилом венчиће вашег цвета,
Стог стрепећ, увек чекаш да Бог-весник дошета,
Донесе ускрснуће Богомајке-Хеладе.

НАШИ РИБАРИ

Плету, саплићу смртне омчице својих мрежа
За незлобиве мора и тихим гласом поју:
Да би их песма спасла од сигурног дремежа,
Јер ноћу блуде морем у тражњи, неспокоју.

Жалима мирно седе кроз све тихе заливе
Прилични рибарима из свете дружбе Христа.
Вера светога Петра њиној вери је иста,
Ал ко Петар, од чуда, они данас не живе.

Слап мора, сунце, ветар стврднуше њина лица,
Олује срца, весла мишице. Њином снагом
Крећу по тамном мору невидних риба трагом
Лукавством неуморних, грабљивих ноћних птица.

Псују у истом трену док траже помоћ неба,
 У витом веслу носе судбину своје деце,
 Без зависти су, мржње, јер њима мало треба,
 У шкољци својих груди носе бисер за срце.

Кажу за тврди хлеб свој: имаде седам кора,
 За вино: наша радост велика и једина.
 У њем заборав траже за краткога одмора,
 А чаша им је дубља од свих морских дубина.

Са њом пуном у руци презиру све олује,
 Забораве све патње, све муке и страдања,
 У њој слушају: море братски их успављује,
 Разуме им све боле, све туге и надања.

А кад пијани заспу на углу влажног стола,
 Бескрајним морем плаве у песми и весељу.
 Сан им донесе радост и услишану жељу:
 Небеско мноштво риба, а вина: мора пола.

РИБОЛОВ

Рибари опасаше сав залив, мрежу вуку
С оба његова краја. Зла мрежа по дну клизи.
Савитљиви ломе се, ко бритве, у свом куку.
Слапо рухо им шушти, као да су у свили.

Море их слапом бије, слап ветар хладан леди.
Ал мрежа иде ближе несломивом им снагом.
Бог над њима у мраку у облацима седи,
Гледа их доброћудно у свом начину благом.

А они неуморно, стрпљиво даље вуку,
Залуд се дозивају, један другог не чују.
Напразно бог сатвори ову сигурну луку
Кад не обузда ветар и пакосну олују.

Бауљке кроз мрак пузу уз стрме, оштре стене,
 Опиру се свом снагом о отврдла стопала,
 Рука се за све хвата, за сламке и камене,
 Тврђа од исте стене које се докопала.

Висок бор: танка трска, на ветру се савија,
 Пена лудога мора ко Млечни пут се сјаји,
 Одједном се на небу растворила капија,
 Пробише је псовања и рибарски вапаји.

Кроз њу анђела мноштво риболов оком прати
 И чуди се да неко за таквог зла не спава,
 Ал брзо залунише крилима својих врати
 Да им се не поквари, псовкама, рајска слава.

А рибари, презирно, тек што их погледаше,
 Па снажно наставише да вуку празну мрежу.
 Једва се напред крећу, једва мрежу истежу,
 Најпослед, баш за пркос, радосно запеваше.

САН РИБАРА

После труда рибари заспаше по свом броду:
Јунаци из песама, што све стреле побише.
И докле бесно море брод — колевку им њише
Они спавају мирно, као да су у гробу.

Ал њина варна машта света се не одриче,
Већ дижућ се из мрака потсвесног, силног хтења
Распиње бела једра за бескрајна пловљења
Док им силна катарка чак звезде сјајне тиче.

Тако, лежећи мирно, не мичућ своја уда,
Плове свемиром. Пиће и храна им под руку.
Лове безбројне рибе а да мреже не вуку,
Не знају већ за бригу, за неизвесност труда.

Мора тајне дубоке, мрачне: неба звездана,
Сад су им пријатељске, без гладовања стрепње.
Над њима чуда блеште, ко у вечери летње
Безбројне искре мора, ил у време постања.

Ветар милује, облак све их од жеге чува,
Пена им шапће причу о чудовишном лову,
Стене их већ не плаше, све што себи позову
Прилази им из мора, из ваздуха, са сува.

Сва им деца добише анђелска, танка крила,
Заситише се завек слатког, небеског хлеба.
Около њих се срећа, као море, разлила.
Тако плове свемиром и ништа им не треба.

НЕДЕЉА У МОМ СЕЛУ

Мир свечан право с неба у светлу сунца тече,
На доклатима седе тежаци и морнари.
Из увала рибари журе док не припече,
К служби први пут звоне деца: млади звонари.

Девојке утијама припремају одела:
Црвена као руже, или плава ко море.
Младићи, бријући се, сви о њима говоре,
У својој блудној машти милују њина тела.

А на последње звоно све се крене к висини,
Где чемпрес и дуд стари стражаре поред храма.
Девојке иду смерно, све у новој хаљини.
Цело је село јутрос: висина расцветана.

Затим све моје село у нашу цркву стане,
Под крила беспомоћни, невољни сирочићи:
Дулчићи, Јеличићи, Тудори, Миличићи,
Да чују свет глас Бога кроз ружни глас Дон Фране.

СА ЦРКВЕНОГ ПРАГА

Многобројна острва по бескрајној пучини:
Многобројни страдаци сред општега потопа.
Море трептаво блешти у плаветној даљини
Блеском несломљивога, челичнога оклопа.

Голуби, ако лете да јаве стање вода,
Наћи ће свуд около маслина број незнани.
Бог овде, већ одавна, вечити мир обзнани
Распев безбројне дуге испод морскога свода.

Из мора каткад севне сребрен млаз хитре рибе,
Завитла белу пену вртоглава матица.
Изнад кровова, башта, ограда и колибе
У лету цвили ласта: сулуда опатица.

Над земљом шета облак уображено, царски,
 Чудотвор, вештац — факир у сто лика се ствара.
 Спрам њега пружа руке највиши вршак хварски,
 Он га, протејски, стално, новим обликом вара.

Раскопчало се небо: плав јелек девојачки,
 Па голо сунце блиста: пребеле, зреле груди.
 Једно једро кривуда кроз тихи канал брачки.
 У крлетци мог срца једна се шева буди.

А врх планинског виса под којим спи Макарска
 Љуља се непрекидно сред бескрајног
пространства
 Сва бела, мека, светла, од сунца и облака,
 Колевка неког новог, непознатог божанства.

У НАШОЈ ЦРКВИ

Кандила и распећа, два стаклен-полилеја
Висе са влажног свода, ил зида испод њега.
Кроз прозоре допире пев гнезда испод стреја
Док креч пада с висине у пахуљама снега.

Све је ту ко пре: свеци и дрвена Мадона.
На њој једино блешти још више златних ствари.
Нагнуло јој се дете ко без јачег ослона,
Изморено тежином многих накита старих.

Свети Никола држи још исте три јабуке,
А Петар кључе раја и пламен Светог Духа.
До пустињског Јована, изгладнела и суха,
Оштри мач чврсто држе Павлове силне руке.

Док два анђела трубе у трубе Страшног суда
 Над свим лебди Бог-Отац са дугом, седом брадом,
 Свети Антон Падовски жури незнано куда
 По путу од облака за изгубљеним стадом.

А ја сам овде, дете, сниво о пустињама,
 О молитвама, посту, о трапљењу, трпљењу,
 О проливној крви за Христа, мучењима,
 Увек спреман да умрем у молитви и бдењу.

И гледах ове свеце на платнима олтара,
 И помињах им, смеран, сва чаробна имена.
 Највише ме је вукла она Мадона стара
 Од полихромна дрва, сва бела и румена.

Ја и сад трепћућ слушах молитву свог детињства
 Где пуном црквом звучи чистија од пламена,
 А она бела птица са олтара Братимства
 Изненада ми паде на згрбљена рамена.

Од тог сав срећом светлим, а колено ми клеча,
 Јер у свом срцу чујем глас растуженог Бога:
 „Ради лукавства Змије Едена тужног мога
 „Ти си изгубио мој Рај, а ја једнога свеца.“

ЗА СЛУЖБЕ БОЖЈЕ

Миришућ морем, рибом, са мном на истој клупи
Клече: Ивон Фермотов, Пепе, Цвитон Карако:
Смерни јагањци божји, наивни, добри, глупи.
Поју, ал смисо речи не схватају никако.

А кад свештеник, страхан као да је смак света,
Поче да кара пастве све грехе и преступе,
Три уморна рибара: до три макова цвета,
Спустише тешке главе на наслон старе клупе.

И док свештеник прети избором тешких казна
Троје другара снови о свом будућем лову,
Једин ја будно слушам та испаштања разна
У усијаном гвожђу, у текућем олову.

Па, знајућ болна, мучна и засушна трпљења,
На себе примам грехе заспалих ових људи
И бивам за њих жртвом потпуног откупљења.
Чак стискам срце руком да оно их не збуди.

Ал тад, о, чудо, горим пламеном све светлости
И то ме тѣже земље одједном ослобађа.
Ја летим: круг сунчани кад се ујутру рађа,
Кроз тврди кров црквени, у надземној радости.

И лебдећи над земљом, ко Исус над Табором,
Видим је пуну сјаја светог Преображења,
Док три друга под божјим, милостивим шатором
Спавају слатко даље достигнув мир спасења.

НЕДЕЉНО ПОСЕЛО

На раскршћу путева, по голоме камењу,
Седе сељаци: бози на Олимпу Јелина.
Говоре о времену, о лози, о сађењу,
О чистоћи и снази свог нектара, свог вина.

Данас су сви на скупу: богови и мудраци,
Сва божанства огњишта, поморја и подземља.
Да их сунце зракама: оштрим копљим не стреља,
Штите их раширени сунцобрани-облаци.

Наслеђеним искуством дубоки, видовити,
Безгрешно суде о свем вековним навикама;
Причају о животу у библијским сликама,
Познају тајне ствари, ко да су видовити.

На најдрскију шалу, којом олимског брата
Неки Хефаист злобни немилосрдно дира,
Сви се смеју грохотом непоредног Омира,
Ал смире се тек чују глас некога Сократа.

Па докле Брач се плави: божанска Еубеја,
А Хвар под градом дрема ко под својим Атена,
Сви занети слушају реч неког Демостена,
Ил ратни поклич неког несломљивога Тиртеја.

Тад: непобедни бози по разрушењу Троје,
Започну живе приче о борбама, ранама.
Уз море шета нага, сред беле пене своје,
Разблудна Афродита, чипкастим обалама.

А Вис, Шолта, Дрвеник и Парнас изнад Сплита,
Као коринтски Парнас, Тенедос, Самотрака,
И сва јегејска чуда од Лемноса до Крита
Трепте у јарком светлу сунчевог топлог зрака.

Ал како међ бозима све реч се по реч сипа,
Занети и не чују тутањ подневног звона,
Само тад се појави нека страшна Јунона,
Ил нека зла и суха, неумитна Ксантипа.

Тад се одмах сви дигну: богови и мудраци,
И одлазе куд зову пригнувши смерно шију,
Да за сиротим столом, ко обични сељаци,
Румени нектар пију и једу амброзију.

МОРЕПЛОВЦИ

Душе су им: широка, огромна бела једра,
Растворена међ чудом неба и звучног мора.
Тела су им: катарке босанских стрмих гора,
Дубина неисцрпна: смелост њихових недра.

Такви плове ношени ветром свог несмирења,
Лутају неуморно изнад варне пучине.
Такви понети снагом борбеног усхићења
С катарки грле звезде: светле кћери висине.

Без страха од незнаног стрмоглаво ускачу
У бесконачне круге безграничног простора.
Не знајућ малодушност, нити слабост умора,
Освајају крајеве на своје воље мачу.

ИЗ КЊИГА
ВОЈИСЛАВА М.
ЈОВАНОВИЋА

Несломљиво им срце плива морем доброте,
 Речи им: силовити удар ненадног ветра,
 Свој брод тетеше попут неке добре сироте,
 Олуја за њих само: једна сулуда сестра.

На разиграном ветру тек им процвате свага,
 На узбеснелом мору тек су им ноге чврсте,
 Своји су тек кад вали протичу им кроз прсте,
 Несвладни тек кад једра нестану сва без трага.

Ал на копну су зато некако чудно смешни:
 Иду нестално, ломно, без подножне чврстине,
 Тад из њине бездане, непроницне дубине
 Помамна страст се диже и буду зли и грешни.

НАШ ЈЕДРЕЊАК

Одавде море виси као на слици некој
Недостижног Сезана, ил лажљивог Фужите.
По њему гордо стреме до две катарке вите
С много једара, као у прошлости далекој.

То наше мало царство сињом пучином плови.
Цар на њ повосан. У све десетак поданика.
Не одређује степен земаљског полутника
Место нашега царства, лута ко луди снови.

Као крила, лепрша једара број незнани.
Треперећ слике везу на подлози облака.
Ту су сред светлог дана и сред најдубљег мрака.
Сви су погледи за њих са страхом повезани.

Под њима брекће снага нашег несломног дрва,
Горди се ум наш знањем нестижних нам бродара,
Пуца снагом мишица наших славних морнара:
По њима, Далмација, била је увек прва.

Јер док други спокојно на своме месту стоје,
Наше далматско царство пловећи све осваја,
Градови, места, села, острва других краја
Отварају му широм богато крило своје.

Бездана, ширна мора собом га даље носе,
Дух далматински лебди изнад земаљских вода.
Чак ни у своме бесу вали му не пркосе
Већ понизни признају чврстину нашег брода.

Тако свим земним шаром наш дух и реч пролазе
Праћени стрепњом срца мог опустелог села,
А свуд где броди стану, где обали прилазе,
Одјекне наша песма љубавна, невесела.

ИСЕЉЕНИЦИ

Немогућ сви да живе о своје земље сиси
Траже туђих земаља набрекле, пуне груди,
Одлазе, чак заувек, куда им жеља блуди.
Над њима, бетлехемски, свуд звезда села висн.

Одлазе, уста поју, ал мре откуцај срца,
Ноге се тешко дижу сљубљене с родном земљом.
Завидеј им, око њих кличу несвесна деца
И залажу се: хлебом, истом покрета жељом.

Девојке прате снагу што се од њих одваја,
Потсвесном жудњом дрхте: с пролећа грана
плодна.

Стоје: спржена мразом широка воћка родна,
А све их плотска туга са одлазећим спаја.

Мајке са бољу прате оваплоћено млеко,
Гледајућ их, за њима несвесно даље иду,
И ма да простор расте по слуху и по виду
Оне ће бити с њима пошли како далеко.

Сам бескрај нема снаге да те везе прекине:
Крв међу њима тече ко у зачећа доби,
Јер обухватив срцем све бескрајне даљине
Затворише их чврсто у љубавној утроби.

У АРГЕНТИНИ

У туђинској пустињи годинама изгубљени
Маштају о детињству, о љубави, свом селу,
У све што је у њему нагонски заљубљени.
Певају мртве песме и живе прошлост целу.

Кренувши у туђину они су храну плућа:
Ронилац када рони у водену дубину,
Понели собом и сву душевну околину;
За срце: жар пламени огњишта својих кућа.

Далеко су телесно ад духом увек близу,
У сну најближи. Носе још драги спомен лица
И слатки гук љубавни сеоских лепотица.
То не избриса време у свем година низу.

Стог њих десет збијено: у грозд румена зрна,
 Свом селу пише данас дугачко, страсно писмо:
 „Давно вас остависмо, готово остарисмо,
 „Па да л' би за нас десет било толико жена?”

И одели се жудња, све даљине прелете,
 Преброди све дубине и закуца на врата
 Свих домова у селу руком од сухог злата,
 А ватрена ко у час када се на пут крете.

Село се заталаса, зането чита писмо:
 „Ево вам наших слика да виде нас лепојке.
 „Добри смо: добар хлебач, ал баш ни ружни
нисмо.”

На то праснуше у смех удаваче-девојке.

А кад раздаше слике, љубопитљиве очи
 Оцењиваху дуго та тврда, мрка лица,
 Онда се десет смерних разлучило овчица,
 Свака са својом сликом ка којој жели поћи.

И свака трепћућ мотри ту чудну загонетку:
 Бол, или пуну срећу? Радост, или страдања?
 Затим је одједаред свака у недра склања
 Изненађена сумњом већ на самом почетку.

Па на њу меће руке: на запис чудотворни,
 И иде своме дому свим родом окружена.
 Не зна још ни за кога, а ето је верена,
 Вереник јој је слика: бог лажни, рукотворни.

И идућ даље, трепти. Ал већ му говор чује...
А ко зна да л' постоји?... Слика једина стварност.
Поново тешка сумња, али срце верује,
Тело осећа додир кроз целу ту бескрајност.

Тек дома, ко Марија пред Духом навештања,
Прилику мртву грли после сумњања дуга,
И ко пред новим чудом безгрешног оплођења
Шапуће: „Ја сам твоја, ко жена и ко слуга.“

Далеко, у туђини, чека их: неизвесно.
 Враћања нема. Иду, као јагњад, на клање.
 Сваког трена, у груди, срцу све више тесно.
 Узалудне су сада све жалбе и кајање.

Шапатом једна другој каже ту болну стрепњу,
 Стог, збивши се још више, остају загрљене.
 Љубавна снага тела буди у њима стрепњу:
 Ко зна да ли ће бити љубљење и жељене?

И, с бољу, једна другој открива своје тајне,
 Једна другу посматра, кришом, због поређења,
 Па свака снажи срце чврстоћом убеђења:
 „Моје су чари веће а моћи величајне.“

Ал после нова сумња обара их свом снагом.
 Тад свака од њих болно још дубље главу пригне
 Желећ да силна лађа никад циљу не стигне.
 Бар би живеље вечно у свом надању драгом.

Тако, збуњене, пут свој сад мрачан, болан виде,
 Стог, за трен, једна другу одбија љубоморно,
 Док зене, због умалих капака, обневиде,
 А сан им смири срце трепетно и уморно.

У БУЕНОС АИРЕСУ

На туђинској обали десет срдаца чека,
Десет пламених тела чека задовољење.
Три дана пре нег стигне њиног сна остварење
Дођоше и чекају могућства још далека.

Чекају. Сlike dragа сваког трена извлаче.
Пуноћа зрелог грозда са слика им се нуди.
Гледају, жуде страсно да додирну те груди,
Да им буду што ближе ка телу их привлаче.

Од тог им крвца кључа све бесније и луђе,
Трепет целога тела не пушта дух на миру.
Залуд около траже, сем слика све им туђе,
Спокојство виде само у љубавном додиру.

Трипут се сунце роди, трипут крваво седа,
 Ал на обзорју нема радосног прама дима,
 Ни високе катарке, под којом, трептећ, бледа
 Иде ка њима срећа с телесним радостима.

Чекају, чекали би тисућ дана и лета.
 Свака честица тела у њима трептећ чека,
 Из срца тече хучна, светла, љубави река
 Тражећи далек увир, на другом крају света.

Према невидном броду, скритом њиховом оку,
 Они немирни машу жарком жудњом у себи,
 И док пред зеном маште родна им земља лебди
 Немиром срце пуца на њином левом боку.

Затим, пуни још већег страха и нестрпљења,
 Крећу ногом, ал залуд. Тад варни пуге срца:
 Змајеве ветрогоње свећ неспокојна деца,
 Да виде: да л' се ближи час њиног откупљења?

А кад се срца врате: голубови послања,
 Носећи благе вести о неминовној срећи,
 Земља им се учини ко у доба постања,
 Сва сјајна, неизмерна, они јачи и већи.

А кад пристаде лађа, у стварноме облику
 Приђоше једни другим, сликама у рукама
 (Корабље сликом Земље ка спокојним лукама).
 И у љубавном жару заграи слика слику.

ПИСМО МАЈЦИ

О, мајко, зар сам овде већ читаве године?
Кућа ми пуна свега, штала нам пуна блага,
Муж ми је благ и радин; кажу му: „Господине!”
Када га људи зову; још сам му увек драга.

Од угла црња земља увек му много роди,
Дреће му се ломи под неиздржним плодом,
Стока му сваког лета близњаке нове води,
Бог га увек дарива, на време, плодном водом.

Све му је наклоњено, свако годишње доба,
У свему око њега гнездо је срећа сплела,
Једино рад незнаног проклетства мога тела
Не раствара се моја закључана утроба.

У мени се туробно колевка празна љуља,
 Ту кричи тајним гласом детешце нерођено;
 Ја сам ти мртва бара, пуна смртнога муља
 Где залутало семе сагњи неоплођено.

А ја бих хтела бити извором му потомства,
 Реком нових живота, мајком дивног првенца,
 Дубином неисцрпном животворног студенца,
 Непресушним струјањам његовог задовољства.

Као птица што с гнездом оживљује му стреје,
 Пчела што му по башти у тражњи меда зуји,
 Облак што му се кишом над усевима смеје,
 Хлеб који у кући му под мојом руком буји.

О, да сам, мајко, барем његова земља плодна,
 Његово родно дрво да ме обере руком,
 Да из мене исцрпе трепетни живот до дна:
 Да сам му земља да ме раствори оштрим плугом.

Ал, мајко, залуд молим и увек кришом плачем,
 У мени неће да се животне клице приме,
 Неки пакосни анђо из мог тела дубине
 И незачету клицу пали пламеним мачем.

Тако трајем у стиду, у болу, у трпљењу,
 Јалова, пуста, јадна, као земља проклета,
 Приличим мртвом мору, или станцу камену.
 По мени мрачна немост и црна самрт шета.

Стог иди к нашој Госпи, што у злату и свили
Седи на трону држећ свога Сина малена,
И, мајко, падни пред Њом скрушено на колена,
Принеси моје срце од сребра које цвили.

И моли је, за њену пуну, небеску радост
Кад јој адђели с неба донеше светог Сина,
Да винe једном живот из мог тела дубина,
Из наше куће завек отера црну жалост.

Познаду земље басна, крајеве невиђене,
 Нова небеса, снаге несвладивих ветрова,
 Врућине неиздржне, зиме страшних сметова,
 Језике нечувене, народе безимене.

Познаду мноштво рајских, баснословних плодова,
 Чудеса Првог раја: зверова и змајева,
 Сусретну се са мноштвом клетих, брзих бродова,
 У олујама, светом из небеских крајева.

Пред њима море, земља, дају све своје тајне:
 Крв своју претворену у жице сухог злата.
 За украс неког танког, лабудски белог врата
 Ваде слеђене звезде из дубине бескрајне.

Познаду хук олуја, мук засмртних тишина,
 Певања чарних птица, катарки и сирена,
 Мирисе тајног цвећа, пркос некретних стена,
 Мрак гробни, непрогледни неизмерних дубина.

Познаду страшне патње, невоље, гладовања,
 Самрт се увек цери на њиховој застави.
 Ал они иду смело на даља освајања
 Докле их једног дана дивни сан не остави.

Тада се врате кући сироти ко пре пута,
 Лутају селом: сене из неког другог кута,
 У себи носећ светлост узалудних открића,
 А њихов живот бива невероватна прича.

НА СЕОСКОМ ГРОБЉУ

У хладном, тесном гробу самоћи остављени
Спавате овенчани крошњом дудових грана.
У њој се гнезде птице и поју целог дана,
Да знате: бар од неког нисте заборављени.

Лежите помешани: друзи, непријатељи,
Пјанице, трезвењаци, лажљивци, поверљиви,
Докле несмилна мемла и црви прождрљиви
Руше стан ваших мисли, воље, нада и цели.

Ал срж ваша још тамо откле вас смрт исчупа,
Топлина вашег срца још сваки грозд румени,
Маслина се још, с јутра, у вашем зноју купа,
Крв ваша реком тече из грожђа, у јесени.

Кроз село, наслеђени, гласови ваши буче,
 Песме, млазом из грла потомака вам бију,
 Ваш пламен блешти сјајем из њихових очију.
 Имена ваша јасно нагласком истим звуче.

По селу теку ваше буди, мане, врлине,
 Све особине ваших умрлих душа, тела,
 Болести ваше, ум ваш, пакост страшне силвне
 И свеобимна љубав: велика река, бела.

Ваш живот, дах: у деци, у деце ваше деци,
 У њима живи збито велико вам искуство,
 Из њега они црпе све потесвесно упутство
 За смирено пловљење по недогледној реци.

И тако даље иду, уз радости, трпљења,
 Да затим овде дођу у загонетном страху,
 Преживев беде, среће, све мржње и грађења
 И сједине се с вама у безобличном праху.

БОЖИЋ У МОМ СЕЛУ

Свето, божанско Дете што чара доба сретно,
Сакривено дубоко у бића мрачном стану,
Одједном, нежном руком, полако, неприметно
Зањиха моју душу: ветар сву снежну грану.

Са њим, у дивној свити, и анђели и звезда,
И краљеви, и стада, и наивни пастири,
Смерни магарац, и во, док Оно из свог гнезда
Радосним оком гледа и рујне руке шири.

„Ту сам, ту!“ виче срећно, детињски умиљато.
„Не познајем те!“ враћам, ал срце се раствара:
Кутија од седефа, у којој смирна, злато,
Чим Дете дароваше три са Истока цара.

„Све лаж је!“ кличем бесан, ал песма душом јечи
 И рајски смех Детета, и дах анђелских крила.
 „Све превара је!“ вичем, ал све су само речи,
 Дете ми душом плива: Мојсије водом Нила.

Ипак и даље вичем и парам ножем ума
 Ту неизбрисну слику свог села и детињства.
 Залуд. Тај дивни симбол божанског материнства
 Мрачи ми свест стварности свемоћу опијума.

Тако: воштано Дете и звезда од хартије,
 Анђели од памука, магарац, во од креде
 Руше град мог разума, више од знања вреде
 И занетог ме дижу до небеске капије,

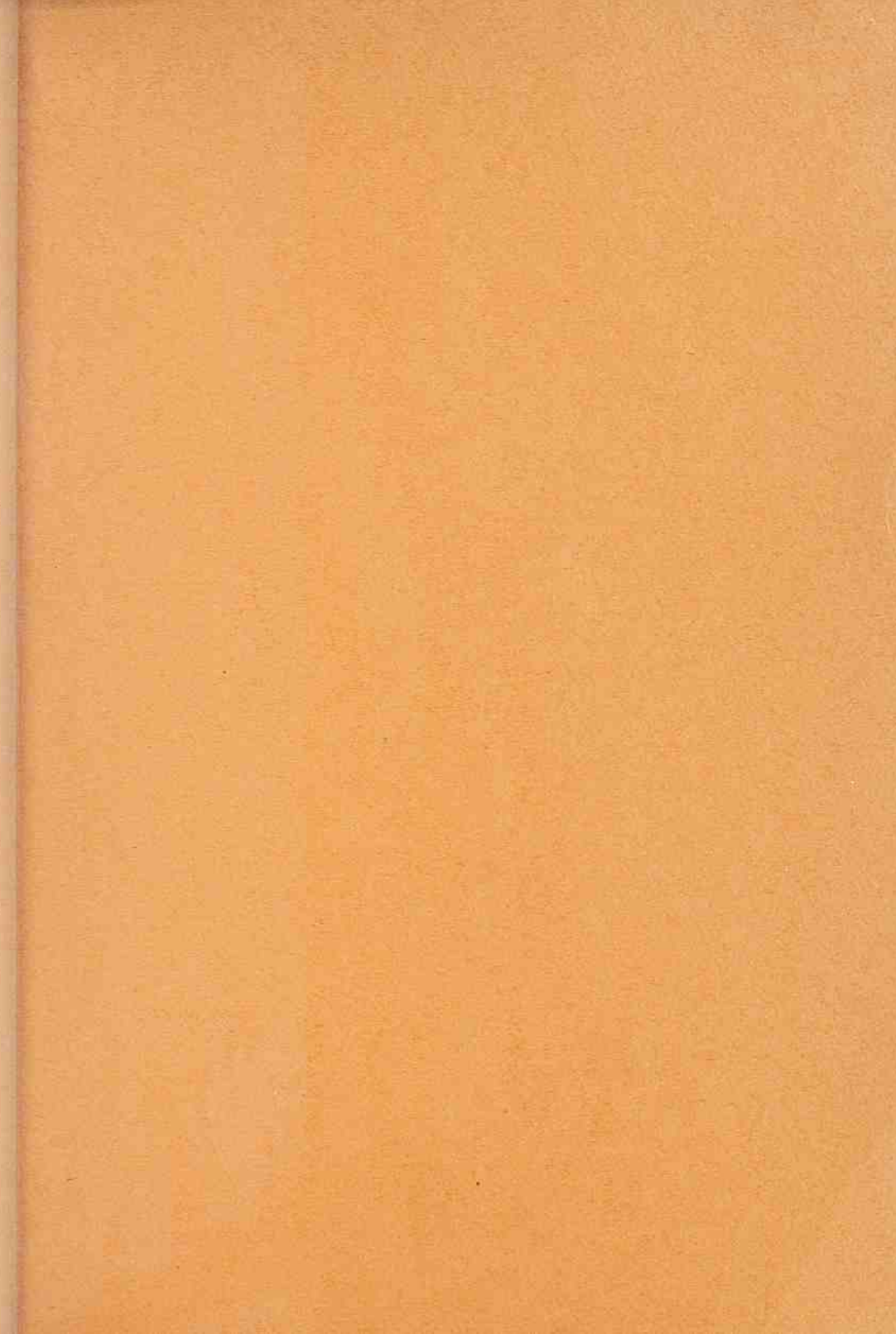
Где, уз весеље звона, уз клике арханђела,
 Прастари Свети Петар, с кључем од сухог злата,
 Отвара уска, уска, сва сјајна рајска врата
 И ја кроз њих улазим са свима из мог села.

С А Д Р Ж А Ј

	Стр.
Посвета	5
Моје село	7
Љубав земље	9
Пут за моје село	11
На раскрсници	13
Крик мога бића	15
Песник	17
Пред мојим селом	19
У мојем селу	21
Моје детињство	23
Небо над мојим селом	25
У нашој кући	27
Мојој мајци	29
Наши преци	31
Миличићи	35
Деца у мом селу	37
Девојке у мом селу	39
Наши сељаци	41
Тежаци	43
Винова лоза	45
Под Маслином	47
Наши рибари	49
Риболов	51
Сан рибара	53

Недеља у мом селу	55
Са црквеног прага	57
У нашој цркви	59
За службе божје	61
Недељно посело	63
Морепловци	65
Наш једрењак	67
Исељеници	69
У Аргентини	71
Одлазак избраница	75
У Буенос Аиресу	77
Писмо мајци	79
Старци у мом селу	83
На сеоском гробљу	85
Божић у мом селу	87

ИЗ КЊИГА
ВОЈИСЛАВА М.
ЈОВАНОВИЋА

ПБ 3174
22

ДИН. 20—